

## Suuren mittakaavan aurinkovoimaloiden sijoittumista koskeva ohjeistus

7089/00.01.02.02/2024

Tekninen lautakunta 02.05.2024 § 87

**Valmistelija:** kaavoitusinsinööri Olli Ruokonen, puh. 020 615 9235, olli.ruokonen@kouvola.fi

### *Tausta*

Aurinkovoima on maailmanlaajuisesti nopeimmin kasvava ja kehittyvä energiantuotantomuoto. Aurinkopaneelien teknisen kehityksen ja suotuisan auringon säteilymäärän myötä myös Suomessa on suunnitteilla paljon suuren mittakaavan aurinkovoimaloita, jotka voivat olla kooltaan kymmeniä tai jopa satoja hehtaareja. Suuren mittakaavan aurinkovoimaloille ominaista on suuri pinta-alan tarve ja tyypillisesti noin 3–5 metriä korkeat aurinkopaneelimoduulit. Myös Kouvolan kaupungin alue herättää kiinnostusta aurinkovoimatoimijoissa ja kaupungin alueella on vireillä useita aurinkovoimalahankkeita.

Kaupungille toimitettiin 4.9.2023 kuntalaisaloite parhaiten aurinkovoimalle soveltuvien alueiden kartoittamiseksi ja maankäytön periaatteiden linjaamiseksi ennen lupa- ja suunnittelutarve- tai kaavoitusratkaisujen tekemistä. Kuntalaisaloite ja sen vastaus käsiteltiin teknisessä lautakunnassa 8.2.2024. Vastauksessa todettiin, että aurinkovoimaloiden sijoittumista koskien valmistellaan periaatelinjaukset, jotka toimivat ohjeena voimaloiden sijoittelussa.

Asukkaiden näkökulmia aurinkovoimalarakentamisesta kartoitettiin asukastapaamisella sekä vapaasti vastattavissa olleella verkkokyselyllä. Asukastapaaminen järjestettiin 18.3.2024 Kouvolan kaupungintalolla ja tilaisuuteen kutsuttiin edustajia aluetoimikunnista, kylien neuvottelukunnista ja asukas/kyläyhdistyksistä.

Aurinkovoimaa koskeva asukaskysely oli vapaasti vastattavissa 25.3.-8.4.2024 Kouvolan kaupungin verkkosivuilla. Kyselystä tiedotettiin mediatiedotteella sekä kaupungin verkkosivuilla. Kyselyyn vastasi 240 henkilöä. Kyselyssä kartoitettiin asukkaiden ja vapaa-ajan asukkaiden suhtautumista aurinkovoiman tuottamiseen, kokemuksia sen tuomista hyödyistä ja haitoista, mahdollisten haittavaikutusten lieventämiskeinoista ja osallistamisesta. Vastauksissa aurinkovoiman tuottamiseen Suomessa ja Kouvolassa ylipäättään suhtauduttiin myönteisesti. Oman asuinalueen lähistöllä tapahtuvaan suuren mittakaavan aurinkovoiman tuottamiseen erittäin tai jokseenkin myönteisesti suhtautui 62 %, neutraalisti 5 % ja jokseenkin tai erittäin kielteisesti 33 %. Kolme eniten mainintoja saanutta hyötyä olivat investointien toteutuminen Kouvolan alueelle, energiaomavaraisuuden

lisääminen ja uusiutuvan sähkön houkuttelemat muut investoinnit Kouvolaan (talous- ja työllisyysvaikutukset). Haitallisista vaikutuksista kysyttäessä eniten mainintoja (99 mainintaa) sai vaihtoehto ”En ole huolissani mahdollisista vaikutuksista”. Haittavaikutuksia kokevien vastauksista kolme eniten mainintoja saanutta vastausvaihtoehtoa olivat maiseman muutos kotini ympäristössä, maiseman muutos yleisesti ja omistamani kiinteistön mahdollinen arvon aleneminen. Haittojen lieventämismahdollisuuksia kysyttiin avovastauksella. Vastauksissa eniten mainittiin voimaloiden sijoittaminen kauas asutuksesta ja sijoittaminen soveltuville alueille kuten teollisuusalueille ja joutomaille. Osa koki, että haittoja ei voi lieventää. Vastauksissa mainittiin myös mm. suunnittelu luontoa säästäen, maisemointi ja avoin tiedottaminen ja laadukas suunnittelu. Osallistamisen toivottiin olevan runsasta, kattavaa, avointa ja aktiivista. Kyselyn vastaukset on esitetty oheismateriaalina. Kyselyvastauksia on hyödynnetty aurinkovoimalaohjeistusta laadittaessa.

Ohjeistuksen laatimisessa on hyödynnetty myös Kouvolan aurinkovoimapotentialin selvitystä. Selvityksen on laatinut FCG Finland Oy ja kaupunki on saanut selvityksen laatimista varten vihreän siirtymän avustusta ympäristöministeriöltä. Selvitys esittää yleiskatsauksen suuren mittakaavan aurinkovoimalarakentamisesta ja siinä tutkittiin paikkatietoanalyysien, sidosryhmätyöpajan ja haastattelujen avulla Kouvolan aurinkovoimapotentialia teknistaloudellisten ja mahdollisten herkkien/häiriintyvien maankäyttömuotojen myötä. Lisäksi selvityksessä on esitetty aurinkovoimaloiden maisemavaikutusten lieventämiskeinoja. Selvityksen mukaan aurinkovoiman tuotantopotentiali Kouvolaan on hyvä.

### *Ohjeistus*

Ohjeistuksen tarkoituksena on käsitellä aurinkovoimaloiden sijoittumiskysymyksiä suhteessa asumiseen. Ohjeistuksessa annetaan hyviä suunnittelukäytänteitä lähtökohdiksi voimaloiden sijoittumista suunnitteleville toimijoille. Ohjeistus ei ole juridisesti velvoittava, vaan sillä pyritään edistämään hyviä suunnittelukäyteitä ja vastaamaan etupainotteisesti maankäyttö- ja rakennuslain mukaisiin edellytyksiin hyvästä elinympäristöstä ja suunnittelusta. Paikallista ohjeistusta voidaan päivittää uutta tietoa saataessa, eli esimerkiksi valtakunnallisen aurinkovoimaohjeistuksen, viranomaisohjauksen, mahdollisen muuttuvan lainsäädännön tai muodostuvan oikeuskäytännön myötä.

Aurinkovoimaloiden haitalliset vaikutukset koskevat pääosin voimaloiden maisemavaikutuksia, sillä aurinkovoimaloista ei aiheudu ihmisille suoria terveyteen tai turvallisuuteen kohdistuvia vaikutuksia. Oheismateriaalina on esitetty havainnekuvia aurinkovoimaloiden vaikutelmasta eri etäisyyksiltä.

Ohjeistus käsittelee pääasiassa suunnittelutarveratkaisilla tai 1.1.2025 lähtien rakentamislain myötä rakentamisluvalla käsiteltäviä voimaloita.

Mikäli voimalan toteuttamista varten tarvitaan asema- tai yleiskaava, ratkaistaan asuminen ja energiantuotannon yhteensovittamisen kysymykset kaavaprosessissa.

Ohjeistus sisältää tulkinnan kaavoitustarpeesta. Aurinkovoimalan toteutus tulee suunnitella asema- tai yleiskaavalla, mikäli hanke ristiriidassa voimassa olevan asema- tai yleiskaavan kanssa, voimala voisi aiheuttaa haittaa alueelle vireille tulevan muun kaavan laatimiselle, hankkeesta aiheutuu suunnittelua vaativia muun maankäytön yhteensovittamistarpeita, alueelle on tarve jättää suunnitteluvaraa tulevaisuutta varten tai mikäli voimalan rakentamisesta aiheutuisi merkittäviä vaikutuksia.

Ohjeistuksessa suositellaan, että aurinkovoimahankkeita koskeva asukasosallistaminen ja tiedottaminen on mahdollisimman kattavaa, aktiivista ja avointa.

Haitallisia vaikutuksia voidaan käsitellä niitä välttämällä tai vaikutuksia lieventämällä. Vaikutusten välttämiseksi hankealueen kartoittaminen ja sijoittaminen herkkien alueiden ulkopuolelle on ensisijainen keino. Ympäristön herkkien alueiden läheisyydessä, kuten asutuksen lähellä, tulee ne ottaa suunnittelun lähtökohdaksi ja suunnitelmissa huomioon otettavaksi alusta alkaen. Suunnitteluperiaatteina esitetään, että mikäli haitallisia vaikutuksia ei voida välttää, tulee niitä lieventää. Asutuksen lähivaikutusalueella tulisi suunnitelmissa esittää maisemavaikutusten lieventämistoimia. Olennaisten voimalaan kytkeytyvien maisemointiratkaisujen tulee sisältyä hankealueen rakennuspaikkaan ja ne tulee toteuttaa samanaikaisesti aurinkovoimalan rakentamisen kanssa. Ohjeessa annetaan suosituksia maisemavaikutusten lieventämistoimista, joita on mm. maisemointi-istutukset, olemassa olevan puuston säästäminen, hankealueen ulkopuoliset riittävän leveät metsäkaistat, voimalan lohkomisen osiin ja maavallit.

Aurinkovoimaloita koskeva ohjeistus on **liitteenä**.

Kouvola aurinkovoimapotentiaalin selvitys, muistio asukastilaisuudesta 18.3., havainnekuvat ja tiivistelmä aurinkovoimakyselyn vastauksista ovat **ohjeismateriaalina**.

Lisätietoja: kaavoitusinsinööri Olli Ruokonen, puh. 020 615 9235, [olli.ruokonen@kouvola.fi](mailto:olli.ruokonen@kouvola.fi) ja kaupunginarkkitehti Anne Kangasniemi-Kuikka, [anne.kangasniemi-kuikka@kouvola.fi](mailto:anne.kangasniemi-kuikka@kouvola.fi), puh. 020 615 9138

### **Vs. teknisen johtajan ehdotus:**

Tekninen lautakunta hyväksyy liitteenä olevan suuren mittakaavan aurinkovoimaloiden sijoittumista koskevan ohjeistuksen.

Tekninen lautakunta päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta kokouksessa ja se on nähtävillä yleisessä tietoverkossa 3.5.2024 lukien.

**Teknisen lautakunnan päätös:**

Tekninen lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

---